

V Bruseli 4. apríla 2022
(OR. fr, en)

7861/22

CULT 39
SUSTDEV 76
DIGIT 74
SAN 204
EDUC 117
RECH 171
VISA 64
SOC 208
FISC 91
ENV 319
TRANS 210

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	6756/22
Predmet:	Závery Rady o posilnení medzikultúrnych výmen prostredníctvom mobility umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov a prostredníctvom viacjazyčnosti v digitálnom veku

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o posilnení medzikultúrnych výmen prostredníctvom mobility umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov a prostredníctvom viacjazyčnosti v digitálnom veku, ako ich schválila Rada pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport na zasadnutí 4. apríla 2022.

Závery Rady

o

**posilnení medzikultúrnych výmen prostredníctvom mobility umelcov a kultúrnych
a kreatívnych pracovníkov a prostredníctvom viacjazyčnosti v digitálnom veku**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

S OHLADOM NA TO, ŽE

1. Kultúrna a jazyková rozmanitosť je neodmysliteľnou súčasťou Európskej únie a jej základných hodnôt. Prispieva k rozvoju tvorivosti, tvorivej slobode, kultúrnym výmenám, ako aj rozmanitosti a kvalite kultúrnej a umeleckej ponuky pre všetkých Európanov. Podporuje vzájomné porozumenie a úctu vo vzťahu ku kultúram a jazykom a je spoločným dedičstvom, bohatstvom, silou a príznačným aspektom vzťahov v rámci Európy a vo vzťahu k zvyšnému svetu;
2. Je nevyhnutné podporovať mobilitu a výmeny medzi európskymi umelcami, kultúrnymi organizáciami a kultúrnymi a kreatívnymi pracovníkmi na vnútroštátnej, ako aj na európskej úrovni, ako je to zakotvené v programe Kreatívna Európa, a to najmä na pozadí krízy spôsobenej pandemiou COVID-19. Je tiež nevyhnutné podporovať prístup ku kultúre a šírenie kultúrnych diel v Európe, a obohatiť tak náš život z individuálneho, ako aj kolektívneho hľadiska;
3. Mala by sa uľahčiť nielen mobilita umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov medzi európskymi kultúrnymi organizáciami, ale tiež mobilita jednotlivých umelcov a profesionálov, akú od roku 2018 umožňujú pilotné projekty i-Portunus. Takáto mobilita im totiž umožňuje spolupracovať a spolutvoriť, nadväzovať kontakty, nadobúdať nové kompetencie, zručnosti a techniky, hľadať inšpiráciu, oslovať nové publikum a nové trhy a získať prístup k novým kariérnym príležitostiam;

4. Na mobilitu umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov sa môžu využívať možnosti, ako sú pobytové programy, ako aj európske siete inštitúcií alebo festivaly. Možno ju uľahčiť najmä prostredníctvom komplexných, presných a viacjazyčných informácií o existujúcich programoch mobility, dostupnej pomoci a programoch, ktoré zohľadňujú celkový kontext mobility;
5. Európske programy mobility prispievajú k nadväzovaniu a upevňovaniu partnerstiev, ktoré sú predpokladom pri podávaní žiadostí o financovanie projektov spolupráce v rámci programu Kreatívna Európa;
6. Ambiciózna politika kultúrnej a jazykovej rozmanitosti by mala v plnej miere zohľadňovať otázky udržateľnosti a čerpať z technologických inovácií, a to aj v digitálnej oblasti;
7. Viacjazyčnosť (multilingvizmus, po anglicky „*multilingualism*“)¹ podporuje kultúrnu rozmanitosť a tvorivosť, a to aj v oblasti audiovizuálneho, mediálneho a digitálneho obsahu, a umožňuje širší prístup k rôznym kultúrnym koncepciám, dielam, poznatkom a myšlienkam. Jazyková kompetencia (plurilingvizmus, po anglicky „*plurilingualism*“)² je v globalizovanom kontexte dôležitým kapitálom a prispieva k profesijnej mobilite a výmenám v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;
8. Profesionálni prekladatelia, tlmočníci a jazykoví pedagógovia zohrávajú významnú rolu pri šírení umeleckých diel, poznatkov a myšlienok, a to najmä v prípade menej rozšírených európskych jazykov, čím každodenne podporujú európsku kultúrnu rozmanitosť;

¹ Definuje sa ako prítomnosť alebo koexistencia niekoľkých jazykov v danej spoločnosti, na danom území alebo v danom médiu.

² Definuje sa ako schopnosť jednotlivca používať viacero jazykov.

9. Viacjazyčnosť a komunikáciu medzi jazykmi môžu podporiť jazykové a sémantické webové technológie, ktoré tiež pomáhajú pri učení sa a výučbe jazykov, podporujú jazykové povedomie a ponúkajú profesionálnym prekladateľom užitočné nástroje, pričom treba mať na pamäti, že ľudský preklad nedokáže celkom nahradiť, a preto je potrebné ich výstupy v záujme správnosti stále pozorne kontrolovať a upravovať;

I. MOBILITA UMELCOV A KULTÚRNYCH A KREATÍVNYCH PRACOVNÍKOV

VYZÝVA KOMISIU, ABY:

10. Zabezpečila širší prístup umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov ku grantom EÚ na podporu mobility v rámci programu Kreatívna Európa prostredníctvom stabilného systému na európskej úrovni zameraného na individuálnu a kolektívnu kultúrnu mobilitu, a to v rámci Európskej únie aj mimo nej, s cieľom podporiť dynamiku dosiahnutú vďaka pilotným projektom i-Portunus;
11. Preskúmala, ako uľahčiť vytvorenie prístupného, interaktívneho a viacjazyčného informačného portálu, ktorý by sa v čo najväčšej miere opieral o existujúce iniciatívy a inšpiroval sa existujúcimi portálmi, ako sú EURAXESS³, CulturEU⁴ a iné, ktorý by poskytoval podrobné a aktuálne informácie o možnostiach a grantoch v oblasti mobility, ktoré sú k dispozícii v členských štátoch a na európskej úrovni určených jednotlivcom, skupinám jednotlivcov, prípadne kultúrnym organizáciám a zároveň podporoval nadväzovanie kontaktov medzi organizáciami, miestami a záujemcami o mobilitu;
12. Prispela k podpore a prepojeniu informačných služieb zameraných na mobilitu umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov;
13. Zaručila, aby európske programy mobility zohľadňovali rodovú rovnosť a osobitné potreby začínajúcich umelcov a umelcov zo znevýhodnených skupín alebo s obmedzenými príležitosťami, ktorí existujúce programy mobility zvyčajne využívajú menej, a aby sa im poskytla individualizovaná podpora;

³ <https://euraxess.ec.europa.eu/>

⁴ <https://ec.europa.eu/culture/funding/cultureu-funding-guide>

14. Aktívne presadzovala a podporovala jazykovú rozmanitosť v programoch mobility pre študentov umenia, umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov, a to tak fyzickej, ako aj virtuálnej mobility, a v relevantných prípadoch pritom vychádzala z existujúcich modelov, ako je platforma online jazykovej podpory⁵ vyvinutá pre program Erasmus+ a Európsky zbor solidarity;

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

15. Popri iniciatívach a programoch EÚ vypracovali programy mobility alebo v takýchto programoch pokračovali, aby sa čo najviac uľahčila mobilita a výmeny európskych umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov;
16. Podporovali spoluprácu medzi kultúrnymi orgánmi a subjektmi zodpovednými za otázky súvisiace s mobilitou, napríklad za vydávanie víz, aby sa preskúmali možnosti zohľadnenia osobitostí mobility umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov;
17. Podporovali úsilie o uľahčenie cezhraničnej mobility znížením administratívneho zaťaženia, napríklad pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie, poistenie, ubytovanie, clá alebo zdanenie, lepšie pritom zohľadnili špecifiká kultúrnych a kreatívnych profesií a v prípade potreby využili budúce výsledky skupiny OMK⁶ v otázke postavenia a pracovných podmienok umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov;
18. Presadzovali poskytovanie, podporu a posilňovanie informačných služieb zameraných na mobilitu umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov s cieľom pomôcť im s formalitami súvisiacimi s mobilitou a najmä poskytnúť im informácie o platnom regulačnom rámci, a to prostredníctvom spolupráce s príslušnými orgánmi;

⁵ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/online-linguistic-support>

⁶ Otvorená metóda koordinácie. Skupiny OMK sa zriaďujú v rámci pracovného plánu pre kultúru na roky 2019 – 2022 (Ú. v. EÚ C 460, 21.12.2018, s. 12).

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH
OBLASTÍ PÔSOBNOSTI A V SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY:

19. Uľahčili mobilitu umelcov a kultúrnych pracovníkov napríklad tým, že prihladnu na ich špecifické potreby pri cestovaní, ako je preprava hudobných nástrojov alebo umeleckých potrieb, a súčasne pritom zohľadnili rozmanitosť a inkluzívnosť;
20. Podporovali programy mobility, ktoré bez ohľadu na svoju úroveň riadenia zohľadňujú akékoľvek cestovné náklady a primerane prihliadajú na ekologické otázky, a to so zreteľom na zemepisnú rozmanitosť a osobitosti Únie, a podporovali najmä:
 - zmiešanú mobilitu využitím potenciálu virtuálnych výmen s náležitým ohľadom na jazykovú rozmanitosť účastníkov a jedinečnú hodnotu fyzickej mobility a
 - využívanie menej znečisťujúcich dopravných prostriedkov, pričom však nevylučovali prípady, keď je letecká doprava jedinou alebo nevyhnutnou možnosťou, ako v prípade najvzdialenejších regiónov⁷, zámorských krajín a území⁸, ostrovov a ostrovných oblastí;
21. Zlepšili využívanie nástrojov na podporu celoživotného vzdelávania⁹ kultúrnych a kreatívnych pracovníkov, a to najmä posilnením synergií s programami Erasmus+ a Kreatívna Európa, aby sa lepšie zohľadnili špecifiká kultúrnych a kreatívnych odvetví;

⁷ Ako sú vymedzené v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

⁸ Ako sú vymedzené v článku 198 a prílohe II Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

⁹ Ako je vymedzené v článku 2 bode 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/817 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje Erasmus+: program Únie pre vzdelávanie a odbornú prípravu, mládež a šport a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1288/2013 (Ú. v. EÚ L 189, 28.5.2021, s. 1).

II. VIACJAZYČNOSŤ V DIGITÁLNOH VEKU V SÚVISLOSTI S OTÁZKAMI SOCIÁLNEJ SÚDRŽNOSTI A EURÓPSKEHO OBČIANSTVA

VYZÝVA KOMISIU, ABY:

22. Posilnila začleňovanie viacjazyčnosti do programov Únie;
23. Presadzovala celoeurópsky strategický prístup k viacjazyčnosti v digitálnom prostredí;
24. Nadalej využívala príležitosti, aké ponúkajú jazykové technológie, aby sa zabezpečil kvalitný preklad väčšieho počtu jej webových sídiel a iných komunikačných nástrojov do všetkých úradných jazykov EÚ¹⁰;
25. Ponúkla viacjazyčný informačný priestor o európskych jazykových technológiách a súvisiacej podpore a zdrojoch vrátane európskych systémov zameraných na plurilingvizmus a preklad v spojení s orgánmi, ako je Európska federácia národných jazykových inštitúcií (EFNIL);
26. Presadzovala zodpovednú a etickú správu údajov a ochranu súkromia už v štádiu návrhu v úsilí o posilnenie jazykov prostredníctvom technológie;
27. Prehľadila svoju spoluprácu s národnými a medzinárodnými organizáciami pôsobiacimi v oblasti jazykového vzdelávania, digitálnych technológií a kultúrnej a jazykovej rozmanitosti, [...] najmä s Radou Európy a jej Európskym centrom pre moderné jazyky, ako aj s UNESCO;

¹⁰ Ako sú vymedzené v nariadení Rady č. 1 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve (Ú. v. ES 17, 6.10.1958, s. 385 – 386) v znení zmien.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH
OBLASTÍ PÔSOBNOSTI A V SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY:

28. Presadzovali kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a šírenie kultúrnych diel prostredníctvom prekladu vo všetkých médiách, v prípade potreby aj využitím najnovších digitálnych technológií, a to:
- a) podporou prekladateľstva ako povolania vo vzdelávaní, a to už na školách využitím prekladu ako jedného z postupov na zlepšenie písania a jazykových znalostí;
 - b) podporou kvalitného počiatočného odborného vzdelávania a prípravy v oblasti prekladu pre kultúrne a kreatívne odvetvia a celoživotného vzdelávania profesionálnych prekladateľov so zreteľom na rastúce využívanie digitálnych technológií;
 - c) posilnením atraktívnosti prekladateľského povolania zvýšením jeho viditeľnosti a uznania;
 - d) podporovaním lepších pracovných podmienok, spravodlivého odmeňovania a spravodlivých zmluvných postupov pre prekladateľov, a to najmä v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, bez ohľadu na jazykové kombinácie a s náležitým zreteľom na autonómiu sociálnych partnerov;
 - e) posilnením existujúcej verejnej podpory napríklad podporou vytvárania sietí medzi profesionálnymi pracovníkmi, podporou spolupráce príslušných organizácií poskytujúcich granty na preklad a cieleného financovania prekladu z a do cudzích jazykov na národnej a európskej úrovni;
 - f) ďalšími výmenami v otázke viacjazyčnosti a prekladu vo všetkých médiách v digitálnom veku na príslušných fórach, pokrývajúcimi všetky kultúrne, kreatívne a znalostné odvetvia;

29. Presadzovali plurilingvizmus v celoživotnom vzdelávaní¹¹ okrem iného prostredníctvom informačných kampaní, ako je Európsky deň jazykov, a podporovali rozvoj a zlepšovanie digitálnych nástrojov a najmä:
- a) poskytli viac príležitostí deťom a mládeži vrátane tých s obmedzenými príležitosťami, aby sa podľa možnosti a popri výučbe úradných jazykov členských štátov venovali aj iným jazykom a kultúram;
 - b) rozvíjali jazykové zručnosti študentov kultúrnych odborov, umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov;
 - c) uľahčili migrantom a najmä mladším migrantom učenie sa úradných jazykov ich hostiteľskej krajiny, no zároveň si cenili jazykovú rozmanitosť;
30. V relevantných prípadoch podporovali výskum a vývoj jazykových technológií pre európskych občanov a podniky s cieľom podporiť medzikultúrne výmeny a zlepšiť analytické kapacity, opierajúc sa o existujúce zdroje a platformy, a najmä:
- a) podporovali vytvorenie európskeho priestoru pre údaje o jazyku ako európskej výmennej platformy, ktorá podnikateľom, investorom, výskumným pracovníkom a verejným orgánom uľahčí tvorbu, zhromažďovanie, (opätovné) využívanie a spoločné využívanie zdrojov, nástrojov a modelov v plnom súlade s hodnotami EÚ v oblasti súkromia, transparentnosti a dôvery;
 - b) podporovali tvorbu viacjazyčných terminologických databáz a zdrojov a širšie využívanie existujúcich platforiem, ako IATE, ako aj európskych infraštruktúr pre jazyky a viacjazyčnosť, ako CLARIN ERIC, s cieľom rozšíriť zber a čistenie digitálnych údajov o jazyku, a to textových aj ústnych, ako aj prístup k týmto údajom;

¹¹ V súlade s odporúčaním Rady z 22. mája 2019 o komplexnom prístupe k výučbe a učeniu sa jazykov (Ú. v. EÚ C 189, 5.6.2019, s. 15).

- c) podporovali rozvoj, využívanie a prípadné monitorovanie systémov automatizovaného prekladu vrátane služby eTranslation pre všetky úradné jazyky EÚ a iných jazykových nástrojov na európskej úrovni a snažili sa pritom o synergiu so sieťou Európskej koordinácie jazykových zdrojov (ELRC), s projektom Európska jazyková sieť (ELG) a budúcim európskym priestorom pre údaje o jazyku;
 - d) podporovali konvergenciu výskumných a inovačných systémov a určovanie oblastí ich uplatnenia a lepšie prepojili výskum s potrebami podnikov a občanov v oblasti jazykových technológií zameraných na preklad, viacjazyčné a analytické spracovanie;
 - e) zvyšovali informovanosť podnikov o výhodách využívania jazykových technológií na komunikáciu vo viacerých úradných jazykoch EÚ;
 - f) podporovali väčšiu účasť profesionálnych prekladateľov na vývoji technológií digitálneho prekladu;
31. Prostredníctvom nových technológií podporovali viacjazyčný prístup k digitalizovanému európskemu obsahu obohacovaním metaúdajov a poskytovaním viacjazyčnej skúsenosti, pokiaľ ide o redakčný obsah a používateľské rozhrania; v tejto súvislosti vychádzali z výskumu a práce digitálnych platforiem, ako je Europeana;
32. Vymieňali si najlepšie postupy a do roku 2025 zhodnotili vykonávanie týchto záverov.
-

ODKAZY

Zmluvy EÚ

Zmluva o Európskej únii, a najmä jej článok 3 ods. 3: „[Únia] rešpektuje svoju bohatú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a zabezpečuje zachovávanie a zveľaďovanie európskeho kultúrneho dedičstva.“

Zmluva o fungovaní Európskej únie, a najmä jej články 165, 166 a 167, najmä článok 167 ods. 4: „Únia zohľadní kultúrne aspekty vo svojej činnosti podľa iných ustanovení zmlúv, a to predovšetkým tak, aby sa rešpektovala a podporovala rozmanitosť jej kultúr.“

Charta základných práv, a najmä jej článok ods. 22: „Únia rešpektuje kultúrnu, náboženskú a jazykovú rozmanitosť.“

Európska rada

Závery Európskej rady zo 14. decembra 2017 (EUCO 19/1/17 REV 1, oddiel II Vzdelávanie a kultúra, tretí odsek na s. 4)¹²

¹² „Európska rada tiež žiada Komisiu, Radu a členské štáty, aby preskúmali možné opatrenia zamerané na: [...] právne a finančné rámcové podmienky pre rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu a pre mobilitu pracovníkov v odvetví kultúry.“

Rada Európskej únie

Závery Rady z 22. mája 2008 o mnohojazyčnosti (Ú. v. EÚ C 140/10, 6.6.2008, s. 14)

Závery Rady z 22. mája 2008 o medzikultúrnych kompetenciách (Ú. v. EÚ C 141, 7.6.2008, s. 14)

Uznesenie Rady o európskej stratégii pre viacjazyčnosť (Ú. v. EÚ C 320, 16.12.2008, s. 1)

Závery Rady o informačných službách zameraných na mobilitu, ktoré sú určené umelcom a pracovníkom v oblasti kultúry (Ú. v. EÚ C 175, 15.6.2011, s. 5)

Závery Rady o jazykových kompetenciách na posilnenie mobility (Ú. v. EÚ C 372, 20.12.2011, s. 27)

Závery Rady o viacjazyčnosti a rozvoji jazykových schopností (Ú. v. EÚ C 183, 14.6.2014, s. 26)

Závery Rady o pracovnom pláne pre kultúru na roky 2019 – 2022 (Ú. v. EÚ C 460, 21.12.2018, s. 12)

Odporúčanie Rady z 22. mája 2019 o komplexnom prístupe k výučbe a učeniu sa jazykov (Ú. v. EÚ C 189, 5.6.2019, s. 15)

Závery Rady o oživení, odolnosti a udržateľnosti kultúrnych a kreatívnych sektorov (Ú. v. EÚ C 209, 2.6.2021, s. 3)

Expertné skupiny v rámci otvorenej metódy koordinácie:

Správa s návrhom piatich kľúčových zásad budovania a udržiavania silného rámca na podporu mobility umelcov a kultúrnych pracovníkov (2012)

Policy Handbook on Artists' Residencies (Príručka k rezidenčným pobytom umelcov) (2014)

„*Translators on the cover*“. (Prekladatelia na titulku) Správa pracovnej skupiny pre otvorenú metódu koordinácie zloženej z expertov členských štátov EÚ o viacjazyčnosti a preklade (2022)

Európska komisia

Viacjazyčnosť: devíza pre Európu a spoločný záväzok (COM(2008) 566 final)

Usmernenia (normy informovania o mobilitě) o normách kvality pre zriaďovanie informačných a poradenských služieb pre umelcov a kultúrnych pracovníkov, vydané pracovnou skupinou (2011)

Nová európska stratégia pre kultúru (COM(2018) 267 final)¹³

Odporúčanie týkajúce sa spoločného európskeho priestoru pre údaje o kultúrnom dedičstve (Ú. v. EÚ L 401, 12.11.2021, s. 5 – 16)

Štruktúrovaný dialóg „Voices of Culture“ (Hlasy kultúry)

Brainstormingová správa v rámci *Voices of Culture* „*Culture and the United Nations Sustainable Development Goals: Challenges and Opportunities*“ (Kultúra a ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja: výzvy a príležitosti) (2021)

Brainstormingová správa „*Status and Working Conditions for Artists, Cultural and Creative Professionals*“ (Štatút a pracovné podmienky umelcov, kultúrnych a kreatívnych pracovníkov¹⁴ (2021)

Európsky parlament

Umelá inteligencia vo vzdelávaní, v kultúre a audiovizuálnom sektore (2020/2017(INI))

Rovnosť jazykov v digitálnom veku (2018/2028(INI))

Situácia umelcov a kultúrna obnova v EÚ (2020/2261(INI))

Kultúrna obnova Európy ([2020/2708\(RSP\)](#))

UNESCO

Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov (2005)¹⁵

¹³ Oddiel 4. Strategické ciele a akcie, 4.1 Sociálny rozmer – využitie potenciálu kultúry a kultúrnej rozmanitosti v záujme sociálnej súdržnosti a dobrých sociálnych podmienok (druhá zarážka) „podnietiť mobilitu pracovníkov v kultúrnych a kreatívnych sektoroch a odstrániť prekážky ich mobility“.

¹⁴ Kapitola 4 „Mobilita (fyzická, zelenšia, digitálna, zmiešaná, pravidlá, prekážky)“.

¹⁵ Článok 14 „Zmluvné strany sa vynasnažia podporovať spoluprácu [...] s cieľom podporiť vznik dynamického kultúrneho sektora [...] týmito prostriedkami:
a) posilnením kultúrneho priemyslu rozvojových krajín: [...]
v) podporovaním kreatívnej práce a v rámci možností uľahčením mobility umelcov rozvojových krajín;“